

มคอ.๓ รายละเอียดของวิชาสำนักวิปัสสนาในสังคมไทย

วน๐๐๕

Vipassna Mediation Center in Thai Society

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนาเลือกสาขา

คณะพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

รายละเอียดของวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
คณะ	วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น
หลักสูตรสาขาวิชา	วิปัสสนาภาวนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา

วณ๐๐๕ สำนักวิปัสสนาในสังคมไทย(Vipassna Mediation Center in Thai Society)

๒. จำนวนหน่วยกิต

๒(๒-๐-๔)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร./พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบ พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร./พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน

๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๖๕ ชั้นปีที่ ๑

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๘. สถานที่เรียน

ห้อง ๒๐๑ ชั้น ๒ อาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อจ อาสภมหาเถร) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนาในสังคมไทย รวมทั้งอิทธิพลและผลกระทบของสำนักวิปัสสนาต่อสังคมไทย

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อการบูรณาการกับหลักสูตรที่สอดคล้องต่อกำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนาในสังคมไทย รวมทั้งอิทธิพลและผลกระทบของสำนักวิปัสสนาต่อสังคมไทย โดยอาศัยการประเมินจากผู้เรียน และคณาจารย์

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนาในสังคมไทย รวมทั้ง อิทธิพลและผลกระทบของสำนักวิปัสสนาต่อสังคมไทย

๒. จำนวนชั่วโมงที่ต้องใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ / งาน ภาคสนาม / การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๖ ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความ ต้องการของนิสิตเฉพาะ รายบุคคล	มีการฝึกปฏิบัติ ภาคสนาม ๓๖ ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษา	การศึกษาด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
(เฉพาะรายที่ต้องการ) โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรมและจริยธรรม		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรม	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ความรับผิดชอบหลัก ๑) มีศีลธรรมและศรัทธาอุทิศตน เพื่อพระพุทธศาสนา ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็น คน และรับฟังความเห็นของผู้อื่น ความรับผิดชอบรอง ๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อ ส่วนรวมในการเรียนการสอน ๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน ๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง ประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา ๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และ จัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้น เรียน	๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้น เรียนหรือนอกชั้นเรียน ๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอ และการถามตอบ ๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วม กิจกรรมของนิสิต ๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนระ เมินเพื่อน
๒. ความรู้		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านความรู้
ความรับผิดชอบหลัก ๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ใน การดำเนินชีวิตได้	๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ ปัญหา ๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา ๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ ๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ	๑) ทดสอบย่อย ๒) สอบกลางภาคและปลายภาค เรียน ๓) ผลการรายงานหรืองานที่ มอบหมาย

ความรับผิดชอบรอง ๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา ๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล	๕) ศึกษาดูงาน	๔) นำเสนอผลงาน
๓. ทักษะทางปัญญา		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านปัญญา	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านปัญญา	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านปัญญา
ความรับผิดชอบหลัก ๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบรอง ๑) สามารถค้นหาข้อมูลทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลจากหลักฐาน ๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล	๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ ๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา ๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ ๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ ๕) ศึกษาดูงาน	๑) ทดสอบย่อย ๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน ๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย ๔) นำเสนอผลงาน
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
ความรับผิดชอบหลัก ๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความรับผิดชอบรอง ๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในผู้นำและผู้ตาม	๑) มอบหมายงานกลุ่ม ๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม ๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ๔) ศึกษาดูงาน	๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน ๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย ๓) พิจารณาผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		

๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ความรับผิดชอบหลัก ๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบรอง ๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้	๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ ๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	๑) ทดสอบย่อย ๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน ๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย ๔) นำเสนอผลงาน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมและวิธีการสอน	ผู้สอน
๑	บทที่ ๑ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนา วัดราชสิทธาราม กรุงเทพมหานคร	๒	บรรยาย ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการนั่งสมาธิ ส่งและสอบอารมณ์	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.
๒	บทที่ ๒ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนา วัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการนั่งสมาธิ ส่งและสอบอารมณ์	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.
๓	บทที่ ๓ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนักวิปัสสนา วัดท่าซุง จังหวัดอุทัยธานี	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการนั่งสมาธิ ส่งและสอบอารมณ์	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.
๔	บทที่ ๔ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการนั่งสมาธิ ส่ง	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
	วิปัสสนา วัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร		และสอบ อารมณ์	
๕	บทที่ ๕ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา สวณโมกขพลาราม จังหวัดสุ ราษฎร์ธานี	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ และ สอบอารมณ์	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.
๖	บทที่ ๕ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดหนองป่าพง จังหวัด อุบลราชธานี	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ และ สอบอารมณ์	พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.
๗	บทที่ ๖ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ กรุงเทพมหานคร	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ และ สอบอารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทาทมโน
๘	สอบกลางภาค	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ส่ง และสอบ อารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทาทมโน
๙	บทที่ ๖ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดพระธาตุศรีจอมทอง จังหวัด เชียงใหม่	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ และ สอบอารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทาทมโน
๑๐	บทที่ ๖ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดมเหยงค์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๔	บรรยาย ถาม- ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ส่ง และสอบ อารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทาทมโน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
๑๑	บทที่ ๖ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ส่ง และสอบ อารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน
๑๒	บทที่ ๗ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดธรรมมงคลเถาบุญญนนทวิหาร กรุงเทพมหานคร	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ส่ง และสอบ อารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน
๑๓	บทที่ ๗ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา วัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ระยะเวลาส่งและ สอบอารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน
๑๔	บทที่ ๘ กำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลัก คำสอนและการปฏิบัติของสำนัก วิปัสสนา สวนสันติธรรม จ.ชลบุรี	๔	บรรยาย ถาม-ตอบ ฟีก ปฏิบัติโดยการ นั่งสมาธิ ระยะเวลาส่งและ สอบอารมณ์	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน
๑๕	สรุป เนื้อหารายวิชา	๔	บรรยาย อภิปราย ถาม-ตอบ	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน
๑๖	สอบปลายภาค	๓	ระบุกิจกรรม/ วิธีการสอน	พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๗	๒๐ % ๔๐%
๒	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน	ตลอดภาค การศึกษา	๓๐%

	การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย		
๓	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๔๐๙.

พระธรรมธีรราชฆานูณี (โชดก ญาณสิทธิ), พระ. หลักปฏิบัติ สมณะ-วิปัสสนากัมมัฏฐาน, กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๑๔๐๒.

_____ , อุดมวิชา, กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๑๔๐๑.

_____ , วิปัสสนากัมมัฏฐานภาคสอง, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๑๔๐๒.

ธนิต อยู่โพธิ์, สติปัญญาสำหรับทุกคน, กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์, ๒๕๑๘.

พุทธทาสภิกขุ, พระ. อาณาปาณสติภาวนา, กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๑๔๐๕.

ภัททันตะ อาสภเถระ, พระ. วิปัสสนาทีปนีฎีกา. กรุงเทพฯ : ไพศาลวิทยา, ๒๕๑๘.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ผู้เรียนประเมินประสิทธิผลของรายวิชา การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

คณะกรรมการในรายวิชาประเมิน หรือการสังเกตการสอนจากอาจารย์ในภาควิชา โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

ภาควิชาให้ผู้สอนทบทวน และปรับปรุงวิธีการสอน จากผลการประเมินของผู้เรียน หรือข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยที่สวดภาควิชาหารือ แก้ไขปัญหาพร้อมกัน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามคาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จากการสอบถามนิสิต หรือสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในรายวิชา ได้ดังนี้

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ภาควิชาสร้างระบบทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากการประเมิน การเรียนการสอนของผู้เรียนและคณะกรรมการของภาควิชาเสนอให้ผู้รับผิดชอบในการทบทวนเนื้อหา การสอน ตลอดจนการเสนอเพื่อปรับปรุงพัฒนาในรายวิชาต่อคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/อาจารย์ผู้บรรยาย

พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร./พระภาณุวัฒน์ จันทวฑฒโน

ลงชื่อ วันที่รายงาน _____

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

พระครูภาวนาโพธิคุณ, ผศ.ดร.

ลงชื่อ _____ วันที่รายงาน _____
